

Nybro kommun
kommun@nybro.se

Rektorn vid Alsterbro skola F-6
malin.westergren@nybro.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Alsterbro skola F-6
i Nybro kommun

Tillsyn i Alsterbro skola F–6

Skolinspektionen genomför tillsyn i Nybro kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Alsterbro skolan F–6 besöktes av Skolinspektionen den 10 oktober 2012.

Fakta om skolan

Alsterbro skola ligger i samhället Alsterbro ca tre mil norr om Nybro. Skolan är delad i två skolenheter, en för förskoleklass och årskurserna 1–6 och en för årskurserna 7–9. I detta beslut beskrivs och bedöms skolenheten F–6. På skolenheten finns 53 elever fördelade på en förskoleklass och tre åldersblandade klasser uppdelade i årskurs 1–2, 3–4 och 5–6. Personalen utgör ett arbetslag och skolenheten leds av en rektor. Eleverna har en del undervisning gemensamt med eleverna vid Bäckebo skola. Arbetslagen vid dessa skolor har ett visst samarbete.

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens sammanställningar gällande kunskapsresultaten i årskurs 3 och 6. Vårterminen 2012 nådde alla elever i årskurs 6 de nationella kunskapskraven i hem- och konsumentkunskap. I övriga ämnen var det någon enstaka elev om inte nådde kunskapskraven.

I årskurs 3 nådde i stort sett samtliga elever kunskapskraven i ämnena svenska och matematik vårterminen 2012. Sammanställningen visar att samtliga elever nådde målen i ämnena svenska och matematik året innan.

Helhetsbedömning

Utbildningen vid skolan utgår ifrån och är inriktad på de nationella målen och kunskapskraven. Skolenheten har utvecklat ett kollegialt lärande och tar hjälp av varandra för att utveckla undervisningen. Personalen upplever småskaligheten som positiv. Beslutsvägarna är korta och personalen tar ett gemensamt ansvar för eleverna.

Personalen har utarbetat gemensamma lokala pedagogiska planeringar som utgår från och är inriktade på målen och kunskapskraven i läroplanen. Trots detta utformas inte alltid omdömena i den skriftliga individuella utvecklingsplanen som en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Det anges inte heller tydligt vad skolan ska göra för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Skolenheten utreder elever som har behov av särskilt stöd. Personalen har bra rutiner för att upptäcka elever som har svårigheter i skolarbetet. Samråd sker dock inte alltid med elevhälsan innan ett åtgärdsprogram utarbetas, trots att rektor bedömt att det ska göras. Vidare har skolans åtgärdsprogram inte utformats som ett beslut. Även innehållet i åtgärdsprogrammen måste förbättras.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nybro kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 31 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att samråd sker med elevhälsan innan ett åtgärdsprogram utarbetas, om det inte är uppenbart obehövt.
- Säkerställa att det av åtgärdsprogrammet framgår hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Säkerställa att beslut om åtgärdsprogram fattas i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att det i dessa fall ska utarbetas ett åtgärdsprogram. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet har en central roll i skolans arbete med särskilt stöd genom att vara en hjälp för personalen när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven. Det är samtidigt en skriftlig bekräftelse på de stödåtgärder som ska vidtas och bidrar till att ge en överblick.

Vidare framgår av skollagen att åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn kan överlåta denna beslutanderätt, förutom i de fall stödet innebär särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång. Åtgärdsprogrammet är det formella beslutet och det är detta som ska skrivas under av beslutsfattaren samt innehålla en tydlig information om möjligheten att överklaga beslutet.

Det framgår också av skollagen att innan ett åtgärdsprogram utarbetas ska rektorn, om det inte är uppenbart obehövt, samråda med elevhälsan.

Tillsynen visar att skolenheten har regelbundna möten med elevhälsan en gång varje månad, och därutöver kan rektorn rådfråga vid behov. Av intervju med rektorn framgår att det har utarbetats åtgärdsprogram utan att samråd med elevhälsan har skett, trots att det inte varit uppenbart obehövt. Enligt rektor inträffar detta på grund av de rutiner som följs i arbetet med särskilt stöd.

På Alsterbro skola F-6 utarbetas åtgärdsprogram för de elever som ska ges särskilt stöd. Huvudsakligen ges stödet i ämnena svenska, matematik och engelska. Skolinspektionen har tagit del av exempel på åtgärdsprogram som utarbetats. Åtgärdspro-

grammen är inte utformade som beslut och inte heller underskrivna av beslutsfattaren. Den överklagandehänvisning som finns i åtgärdsprogrammen saknar information om att ett eventuellt överklagande ska skickas till den som har fattat beslutet. Det saknas också information inom vilken tid vårdnadshavaren kan överklaga. Vidare är elevens behov inte alltid tydligt beskrivet i åtgärdsprogrammet. Detta får till följd att målen blir otydliga och åtgärderna svåra att utvärdera. Det finns även exempel där skolan satt in åtgärder men inte formulerat något mål. Åtgärdsprogrammen saknar också information om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogram fattas.

Sammantaget måste rektorn se till att samråd sker med elevhälsan när detta behövs samt att åtgärdsprogrammet utformas som ett beslut och att beslutsfattaren skriver under. Rektorn måste också säkerställa att det tydligt framgår att åtgärdsprogrammen kan överklagas samt till vem och inom vilken tid överklagandet ska skickas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner innehåller omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i varje ämne eleven får undervisning i.
- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner sammanfattar konkret vilka insatser som behövs för att eleverna ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Skriftliga individuella utvecklingsplaner utgör en del i skolans fortlöpande arbete med att informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av Skolverkets allmänna råd "Utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen" (SKOLFS 2012:16), och kommentarer till dessa, framgår att skriftliga individuella utvecklingsplaner konkret bör beskriva vilka insatser som skolan ska göra, och vad eleven och vårdnadshavaren kan göra, för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Omdömena ska inte innehålla beskrivningar eller värderingar av elevens personliga egenskaper. Även vid ämnesövergripande undervisning ska eleven få omdömen i

varje enskilt ämne utifrån kunskapskraven. Undantag från detta är undervisningen i årskurserna 1–3 i grundskolan där det finns kunskapskrav för NO respektive SO.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga individuella utvecklingsplaner som upprättats vid Alsterbro skola F–6 vårterminen 2012. Kvaliteten varierar och det finns exempel på omdömen som väl uppfyller kraven i styrdokumentet. Tillsynen visar emellertid att omdömena inte alltid utformats som en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Istället innehåller omdömena i en del fall en beskrivning av elevens personliga egenskaper, vad eleven har gjort, elevens inställning och ansvarstagande till ett ämne. Det finns även ämnen där omdöme inte ges trots att eleven haft undervisning i ämnet samt att det i årskurserna 4–6 skrivs omdömen i block för samhälls- och naturorienterande ämnen. Det anges inte heller tydligt vad skolan ska göra för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Sammantaget måste rektorn säkerställa att den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehåller omdömen som motsvarar författningarnas krav samt att det tydligt framgår vad skolan ska göra för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Nybro kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Planen mot kränkande behandling innehåller inte en redogörelse av föregående års insatser och inte heller rutiner för personalens och rektorns anmälningsskyldighet gällande kränkande behandling.

Motivering

Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever har en trygg skolmiljö. Som en del i detta arbete framgår av skollagen att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Vidare framgår av skollagen att all personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla till huvudmannen.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår bland annat att för att kunna bedriva ett systematiskt arbete mot kränkande behandling är det lämpligt att de rutiner som behövs finns samlade i planen mot kränkande behandling.

Alsterbro skola F-6 har en gemensam plan mot kränkande behandling tillsammans med Alsterbro skola 7-9 och Bäckebo skola som till stora delar uppfyller författningarnas krav. Planen saknar dock en redogörelse av hur föregående års insatser genomförts samt innehåller inte några rutiner för personalens och rektorns anmälningsskyldighet. Dessa rutiner finns inte heller angivna någon annanstans. Tillsynen visar att skolenheten inte har några rutiner för anmälningsskyldigheten, men att både personalen och rektorn är väl medvetna om sin skyldighet att anmäla till rektorn respektive huvudmannen och gör också detta.

Tillsynen visar vidare att skolan har ett löpande arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling. Rektorn och personalen agerar snabbt i de fall en elev upplever sig kränkt. De arbetar utifrån de rutiner som finns angivna i planen mot kränkande behandling. Skolan kartlägger verksamheten varje år och med utgångspunkt från denna vidtar de åtgärder för att säkerställa att eleverna känner sig trygga vid skolan.

Rektorn måste dock säkerställa att rutiner för personalens och rektors anmälningsskyldighet finns dokumenterade, lämpligen i skolenhetens plan mot kränkande behandling.

Eftersom Alsterbro skola F-6 bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling bedömer Skolinspektionen bristen i planen som mindre allvarlig. Nybro kommun förutsätts åtgärda bristen och någon redogörelse behöver inte lämnas till Skolinspektionen.

Författning

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Josefin Brüde Sundin.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sandén
Avdelningschef

Sofia Lindstrand
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i beslutet grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).